

Mo cheantar

Inis dom faoi do cheantar

Mo cheantar

Áit + *Cónaithe*

= *Áit chónaithe*

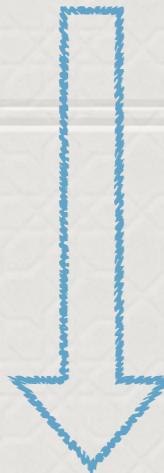
Mo cheantar

Mo + áit chónaithe = m'áit chónaithe

Do + áit chónaithe =

A + ...

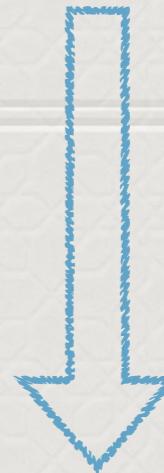
An dtaitnίonn d'áit chónaithe leat?

Briathar

Ainmfocal

Forainm

Réamhfocalach

Mar...

Aidiachtaí

Aidiachtaí Dearfacha

Aidiachtaí Diúltacha

Aidiachtaí

Aidiachtaí Dearfacha

Lárnach
Lán d'áiseanna
Ciúin
Beomhar
Sábháilte
Glan
Cairdiúil
Suaimhneach

Aidiachtaí Diúltacha

Iargúlta
Torannach
Contúirteach
Gan áiseanna
Salach
Glórach
Dainséarach

Cá gcónaíonn tú?

Tá mé i mo chónaí

Cá bhfuil cónaí ort?

Conaím i

Cá bhfuil tú i do chónaí?

Tá cónaí orm i

Cad as duit?

Is as _____ .....

Cad as duit?

Paróiste

Baile

Contae

Cúige

Tír

Mór- Roinn

Teach scoite

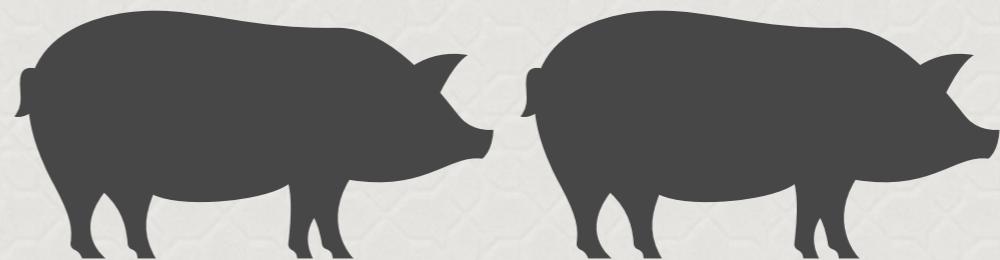
Teach
sraithe

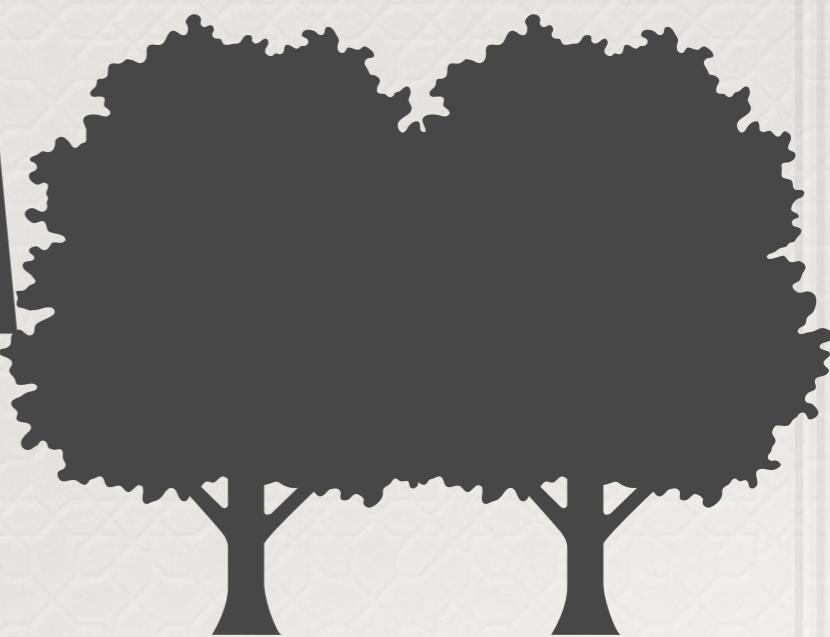
Teach
leathscoite

Teach Feirme

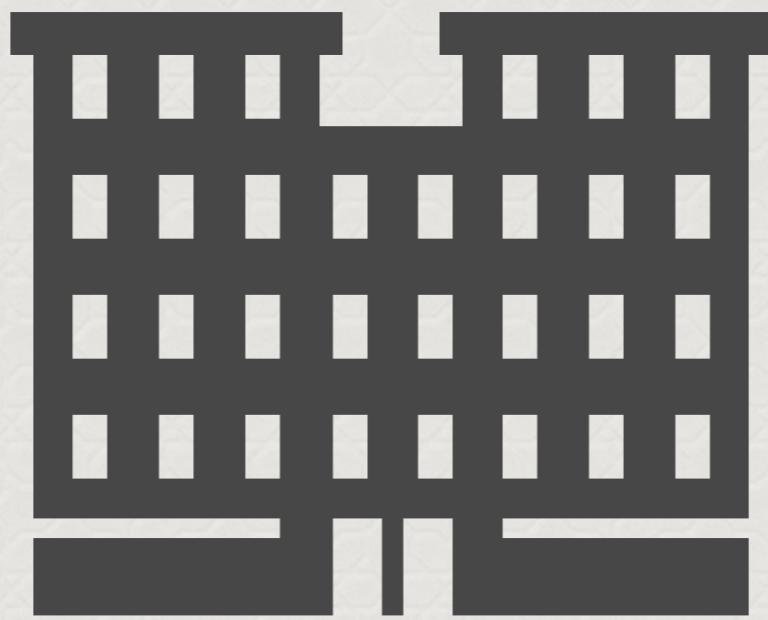
Teach
Tuaithe

Teach dhá stór

Bungaló

Árasán

Cen sórt tí a bhfuil cónaí ort ann?

Tá cónaí orm i
+ urú

Teach scoite.
Teach leathscoite
Teach straithe
Árasán
Pálás
Teach mór millteach

Teach Tuaithe
Teach feirme
Bungaló
Teach trí stór
Dhá urlár
Teach cúinne

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Séimhiú
+ 'h'

Urú + 'mb, gc, nd, dt,
ng, bp, bhf'

N- + 'a, e, i, o, u'

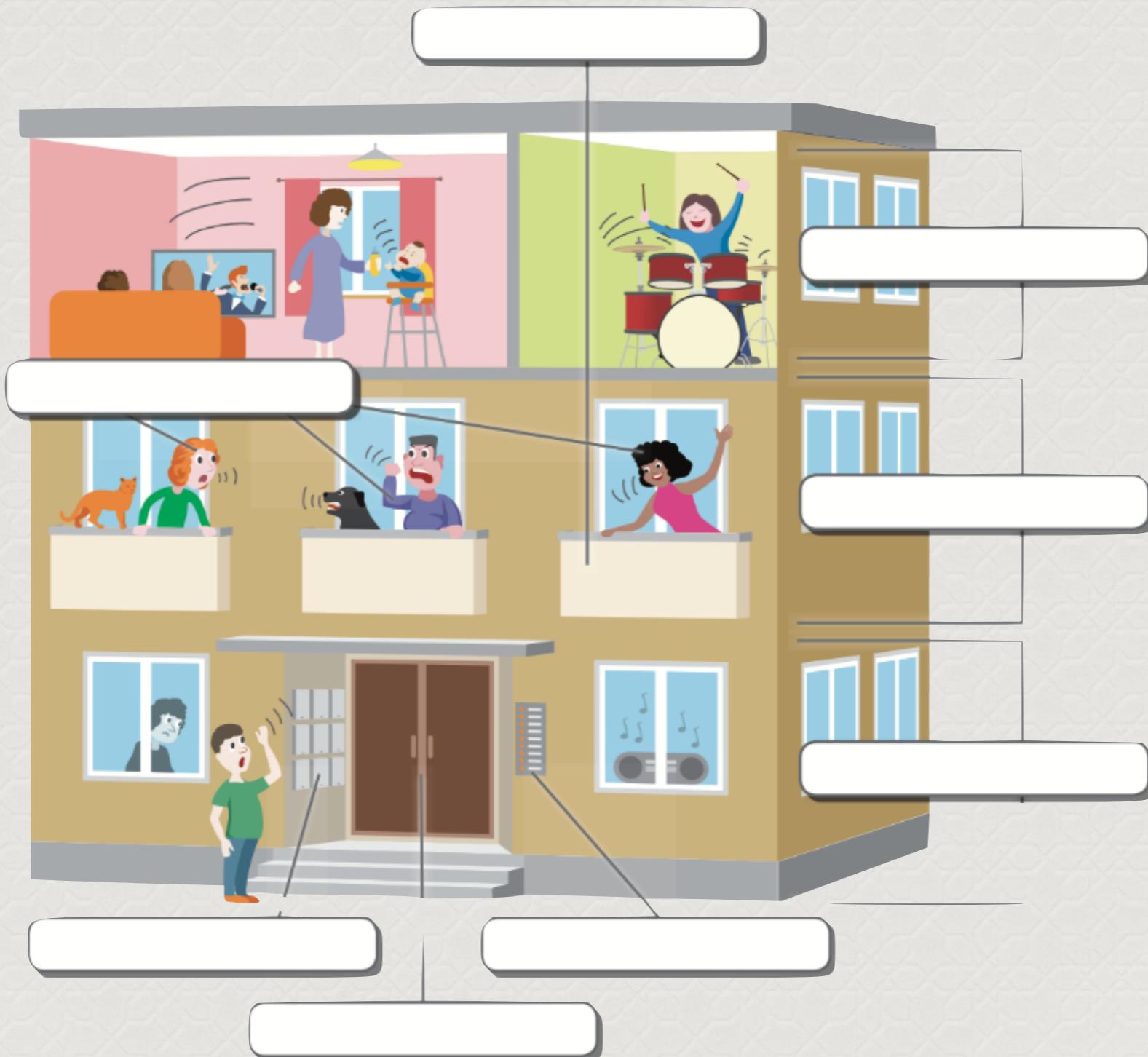
Cé mhéad seomra atá ann?

Tá cúig sheomra

Tá ocht seomra

Tá aon sheomra dhéag

Is iad na seomraí atá sa teach ná...

an chéad urlár
an bunurlár

an dara hurlár
bosca litreach

balcón
príomhdhoras

cloigín dorais
comharsana

Seilfeanna

Vardrús

Leithreas

Cithfholcadán

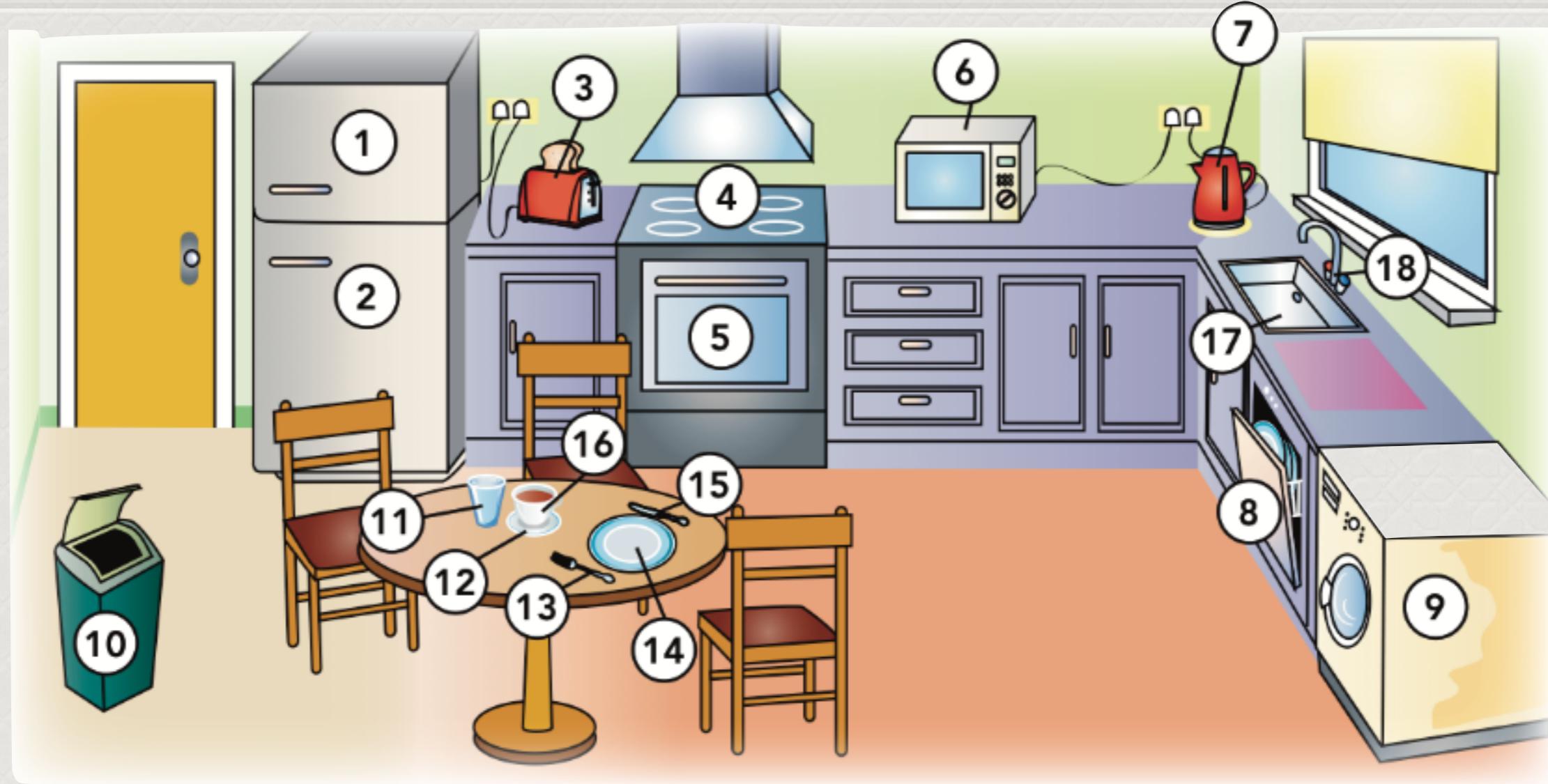
Deasc

Ríomhaire

Cathaoir
Scéalta

Leaba dhúbailte

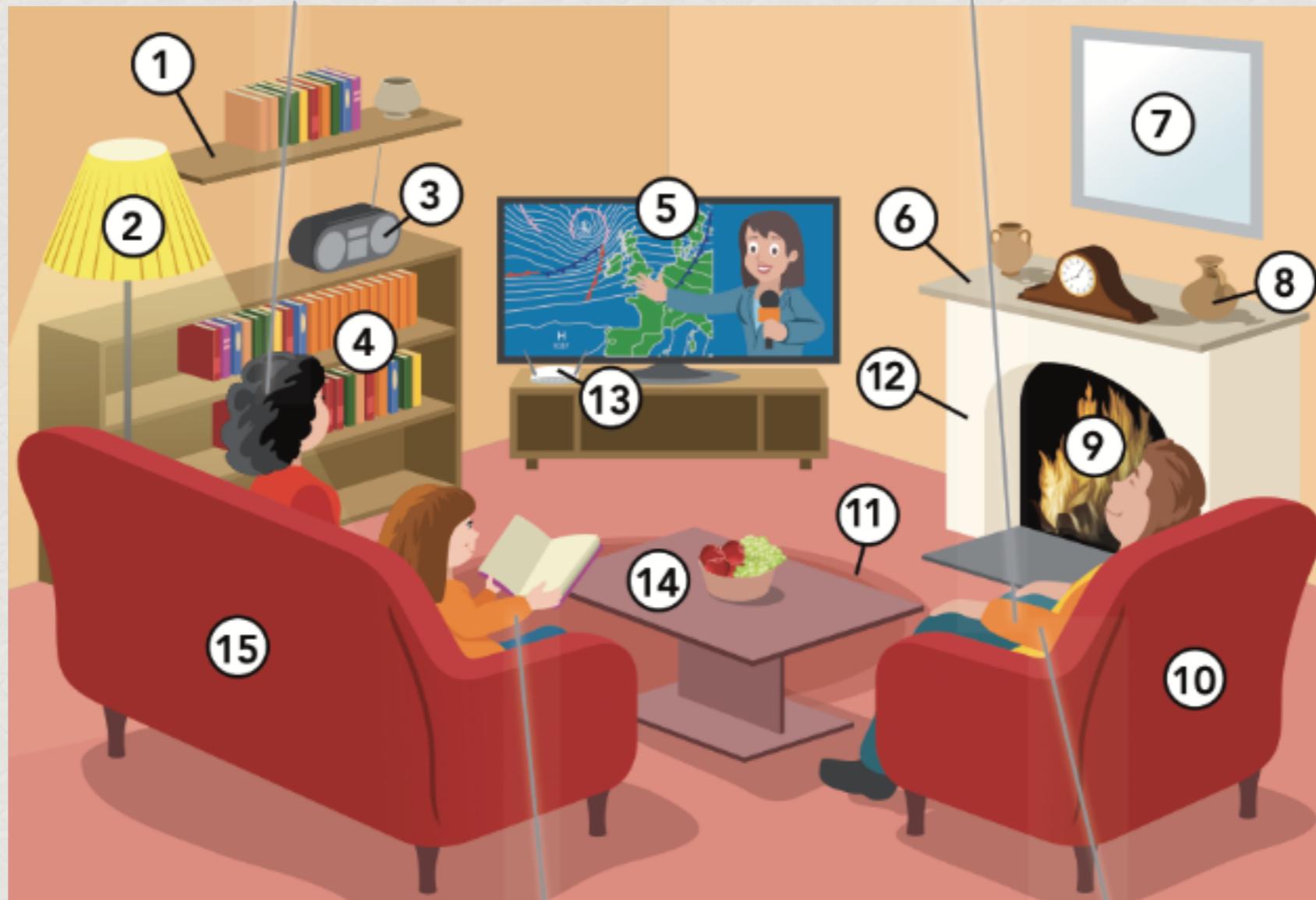
Doirteal

citeal	doirteal	micreathonnán
oigheann	scian	cócaireán
gloine	cuisneoir	tóstaeir
fochupán/sásar	miasniteoir	bosca bruscair
meaisín níocháin	forc	reoiteoir
cupán	pláta	sconnaí

ag féachaint ar an teilifís

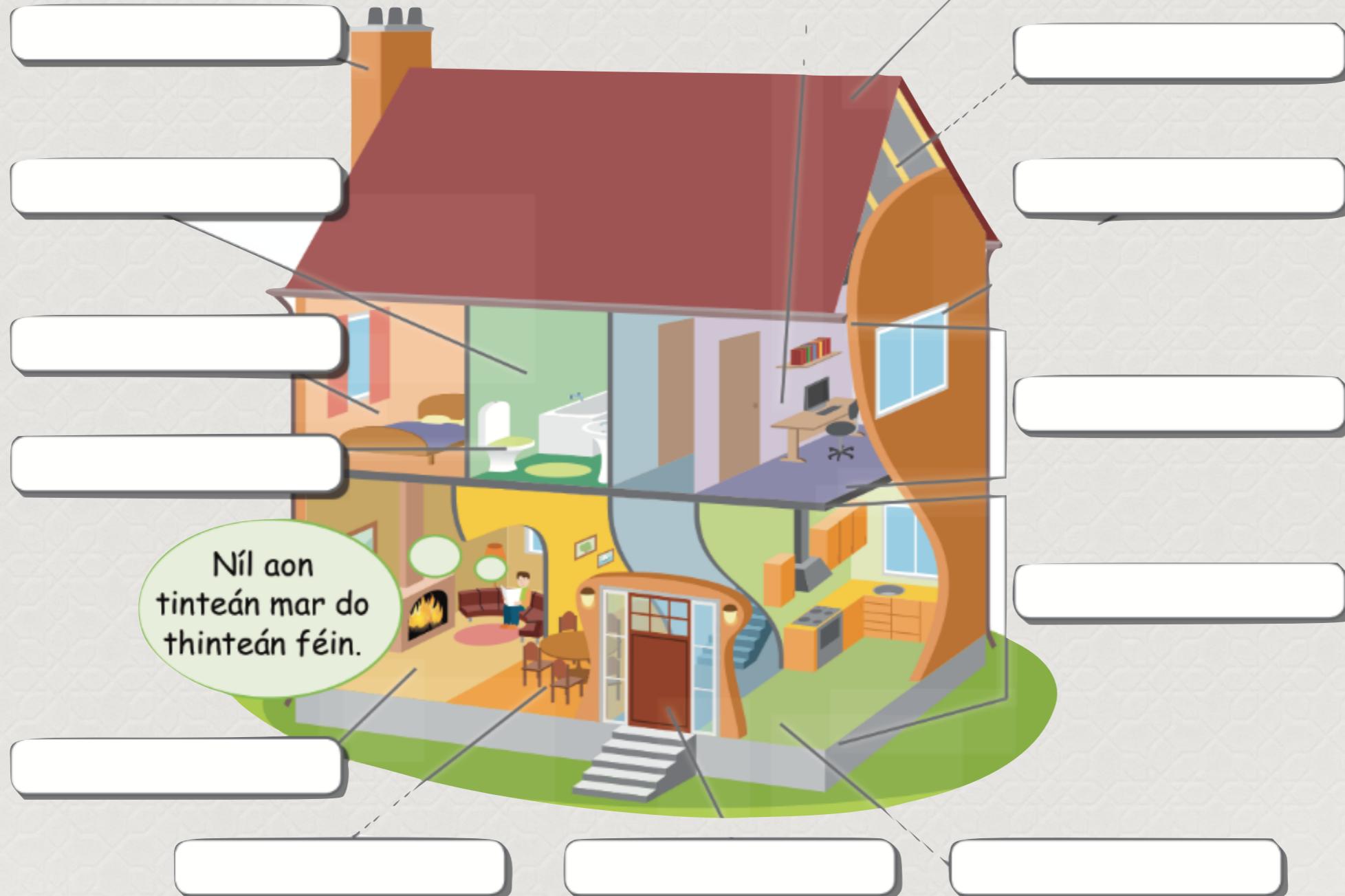
ina shuí cois tine

ag léamh leabhair

ag ligean a scíthe

tine	scáthán	seilfeanna	cathaoir uilleach	lampa	
teilifíseán	tinteán	ródaire	raidió	ornáid	
matal	ruga	leabhragán	bord caife	tolg	

Níl aon
tinteán mar do
thinteán féin.

cistin

seomra suí

leithreas

oifig

seomra folchta

thuas staighre

díon

simléar

fuinneog

seomra bia

thíos staighre

seomra leapa

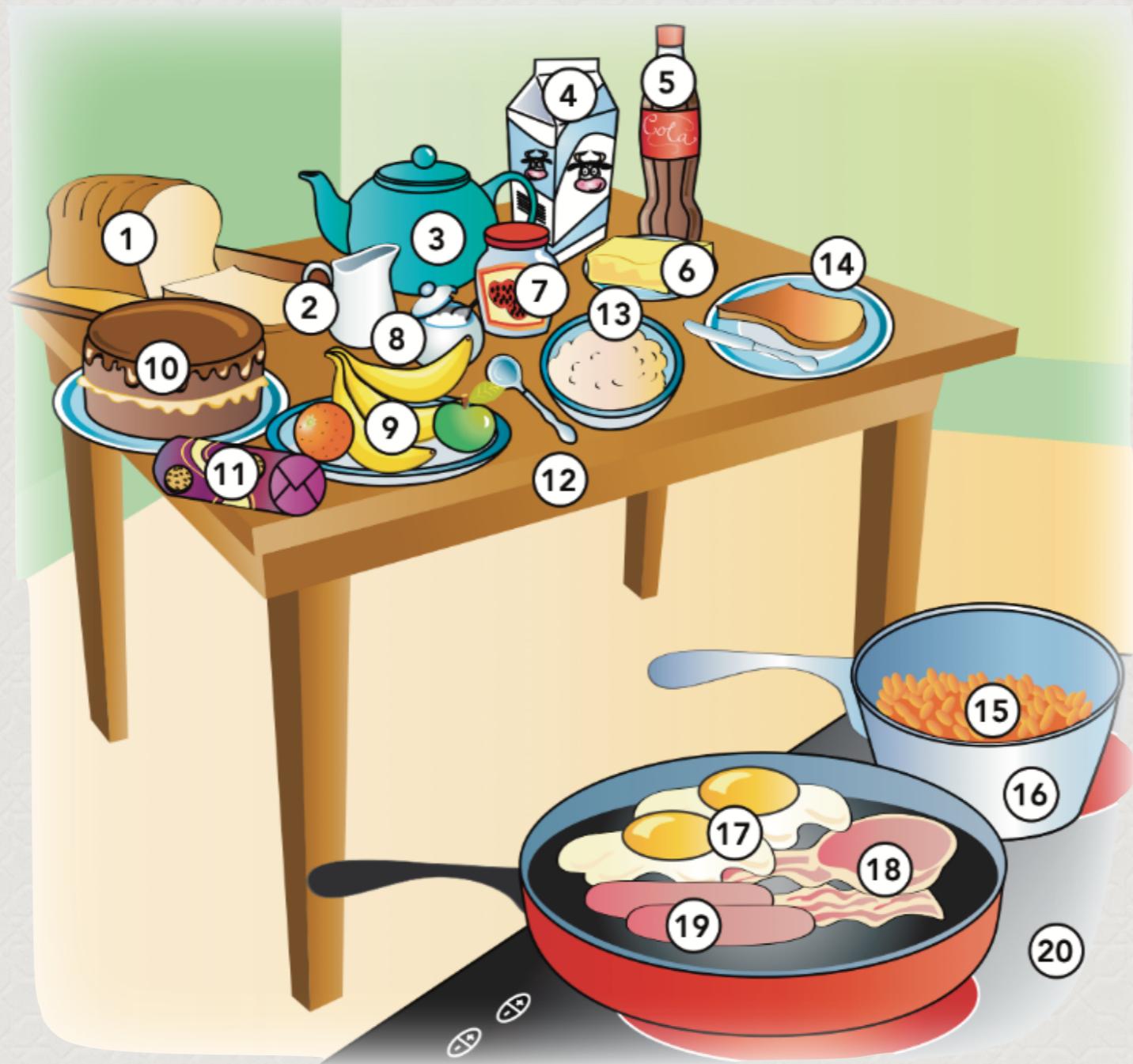
áiléar

doras tosaigh

Déan cur síos ar do theach.

Tá mo theach

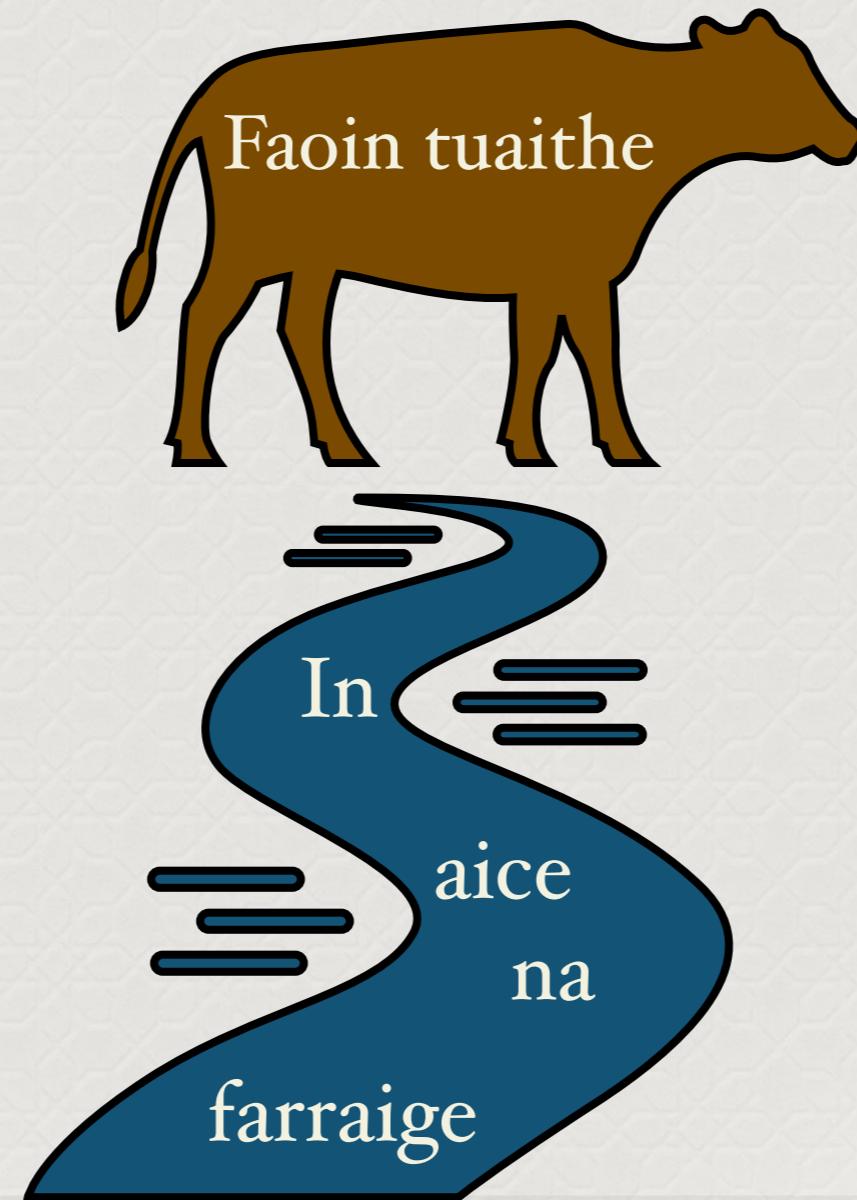
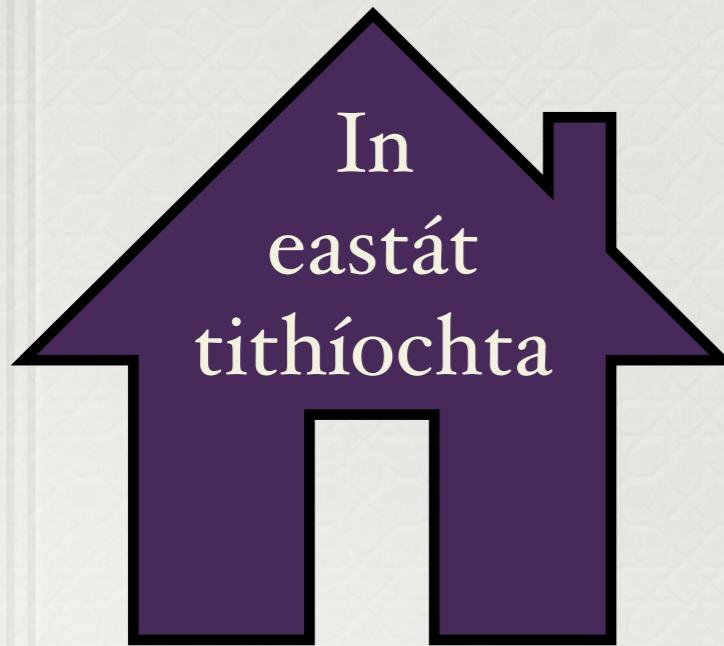
Traidisiúnta
Mór
Beag
Seanfhaiseanta
Galánta
Go hálainn
Te teolaí
Nua-aimseartha

pota tae	im	subh	císte seacláide	
sorn	slisín tósta	bollóg aráin	cartán bainne	
uibheacha	torthaí	slisíní	ispíní	
buidéal cóla	crúiscín bainne	bord	paicéad brioscáí	
sásplant	pónairí	babhla leite	babhla siúcra	

Cá bhfuil do theach suite?

Tá sé suite

Leadránach

Go hálainn

Ciúin

Beomhar

Glórach

Uaigneach

Torannach

Cad iad na háiseanna i do cheantar?

- *Is iomaí áis atá ar fáil i mo cheantar. Tá...*
  - *Bialann(a)*
  - *Scoileanna*
  - *Siopaí*
  - *Oifigí*
  - *Tithe tábhairne*
  - *Óstá(i)n*
  - *Sciamhlann(a)*
  - *Saló(i)n g(h)ruagaire*
  - *Caiféanna*
  - *Ardeaglais*
  - *Clubanna oíche*
  - *Iona(i)d acalaíochta*
  - *Leabharlann*
  - *Ospidéal*
  - *Rásraon con*
  - *Linn snámbha*
  - *Ionad eachaíochta*
  - *Páirceanna peile*
  - *Páirceanna uile aimseartha*
  - *Bealach siúil*

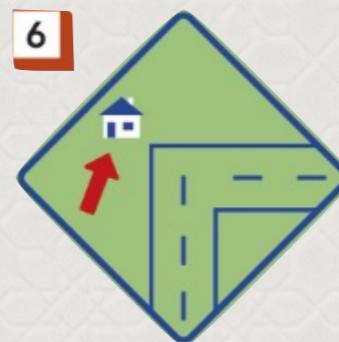

Tá
There's

Nil
There
isn't

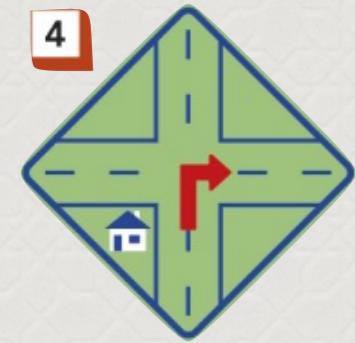
ionad siopadóireachta a shopping centre
siopa(i) shop(s)
bialann(a) restaurant(s)
teach ósta a pub **tithe ósta** pubs
oifig an phoist a post office
ospidéal a hospital
ionad sláinte a health centre
ionad spóirt a sports centre
stáisiún bus a bus station
stáisiún traenach a train station
stáisiún Gardaí a Garda station
stáisiún dóiteáin a fire station
halla an phobail a community hall
garáiste a garage **banc** a bank
stáisiún peitrial a petrol station

sa cheantar in the area
anseo here **sa bhaile**
mór in the town
ar imeall an bhaile
at the edge of the town
i lár an bhaile
in the town centre
in aice linn near us
síos an bóthar down
the road **san ionad**
siopadóireachta
in the shopping centre
in aice le (is an) beside
(the)

buíochas le Dia
thank God

faraor sadly

agus is iontach
an rud é and it's
a great thing

agus is mó
an náire é
and it's a great
shame

cas ar chlé	☐
cas ar chlé ag an timpeallán	☐
tóg an dara casadh ar chlé	☐
téigh suas an bóthar sin	☐
cas ar dheis	☐
cas ar dheis ag an gcrosbhóthar	☐
tóg an chéad chasadadh ar dheis	☐
téigh síos an tsráid sin	☐
téigh trasna na sráide	☐
téigh díreach ar aghaidh	☐
téigh thar an droichead	☐
ar an gcoirnéal/gcúinne	☐

Cad a dhéanann tú i do cheantar?

Téim go dtí an

Club Óige
Linn snámha
Phictiúrlann
tIonad siopadóireachta
tIonad spóirt

Anois is arís
Go minic
Gach deireadh seachtaine

An bhfuil fadhbanna i do cheantar?

Tá/Níl a lán fadhbanna sóisialta sa cheantar.

Tá fadhbanna againn le

Le halcól
Le drugaí
Le dífhostaíocht
Le Bochtanas
Le foréigean

Bíonn daoine óga

Ní bhíonn aon duine

Ag ól

Ag tógáil drugaí

Ag troid

Ag scríobh graffiti

Ag briseadh fuinneog

Ag scriosadh rudaí

Cad é réiteach na faidhbe seo?

Ba cheart don rialtas

Níos mó Gardaí a chur ar fáil

Níos mó camraí a chur suas

Níos mó dlíthe a thabhairt isteach

Níos mó infheistíochta a dhéanamh sa cheantar.

Arbh fearr leat a bheith i do chónáí
sa bhaile nó amuigh faoin tuath?

B'fhearr liom a bheith i mo chónáí.....

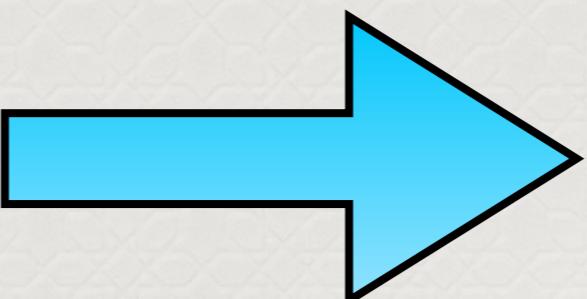
Níos

Is

Aidiachtaí a chríochnaíonn le <i>consan leathan</i> – cuir ‘-i’ roimh an chonsan agus ‘-e’ ag an deireadh.	Bán Dubh	níos báine níos duibhe	is báine is duibhe
Aidiachtaí a chríochnaíonn le <i>consan caol</i> – cuir ‘-e’ ag an deireadh.	Ciúin Ionraic	níos ciúine níos ionraice	is ciúine is ionraice
Aidiachtaí a chríochnaíonn le <i>gutagan athrú</i> .	Cliste Tanaí	níos cliste níos tanaí	is cliste is tanaí

Bríombar

Beombar

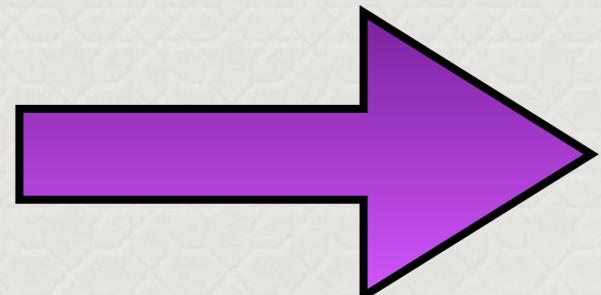
Aidiachtaí a chríochnaíonn le <i>-ach</i> nó <i>-each</i> athraigh go <i>-aínó -í</i> .	Cumhacht <u><i>ach</i></u> Dír <u><i>each</i></u>	níos cumhacht <u><i>ái</i></u> níos dír <u><i>í</i></u>	is cumhacht <u><i>ái</i></u> is dír <u><i>í</i></u>
Aidiachtaí a chríochnaíonn le <i>-úil</i> athraigh go <i>-úla</i> .	Dathúil	níos dathúla	is dathúla
Aidiachtaí a chríochnaíonn le <i>-aíoch</i> nó <i>-íoch</i> athraigh go <i>-aíche</i> nó <i>-íche</i> .	Iom <u><i>aíoch</i></u> Imn <u><i>íoch</i></u>	níos iom <u><i>aíche</i></u> níos imn <u><i>íche</i></u>	is iom <u><i>aíche</i></u> is imn <u><i>íche</i></u>

Suaimhneach

Cairdiúil
Uaigneach

Leadránach

Glórach

Aidiacht	Níos...	Is...
mór	mó	mó
beag	lú	lú
sean	sine	sine
maith	fearr	fearr
olc	measa	measa
te	teo	teo

deacair	deacra	deacra
furasta	fusa	fusa
deas	deise	deise
álainn	áille	áille
gearr	giorra	giorra
geal	gile	gile

Goidé mar atá sibh? Ciara anseo. Tá go leor seirbhísí i mo cheantar, buíochas le Dia. Tá ionad siopadóireachta in aice linn agus tá gach sórt siopa ann. Níl aon bhanc againn, faraor, ach tá oifig an phoist againn agus tá ospidéal ar imeall an bhaile. Tá stáisiún Gardaí in aice leis an stáisiún dóiteáin agus is iontach an rud é. Anois, níl aon stáisiún traenach againn, faraor, ach tá stáisiún bus i lár an bhaile agus garáiste le stáisiún peitril. Tá ionad spóirt síos an bóthar ó mo theach agus téim ann gach Satharn. Bean mhór spóirt mé, an dtuigeann tú?

Tá cónaí orm faoin tuath i dteach bungató. Tá ocht seomra sa teach, cistin, seomra suí, trí sheomra leapá, dhá seomra folctha agus seomra fóntais. Is é mo seomra leapá an seomra is fearr liom. Bím ag féachaint ar Netflix agus ag ligean mó scíth. Is maith liom mo theach mar tá sé te teoláí. Is maith liom an faoin tuath freisin mar tá sé níos ciúine agus sábháilte ná an baile. Tá a lán áiseanna i mo cheantar mar shampla oifig an phoist, páirc peile agus tithe tábhairne ach tá níos mó sa bhaile. Tá rásraon con sa bhaile, ceithre óstán, a lán tithe tábhairne, bialanna, ionad siopadóireachta agus caiféanna. Is aoibhinn liom ag dul go dtí an caifé agus ag bualadh le mo chairde. Tá fadhbanna sa Mhuileann gCearr le drugaí agus alcóil ach tá an fhadhb sin i ngach áit. Ba cheart don rialtas níos mó Gardaí a chur ar na sráideanna, áfach.